

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานีในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมุติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม Rajabhat Mahasarakham University

1. เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี

2. สมมุติฐานการวิจัย

การศึกษาเรื่องการดำเนินงานกองทุนในจังหวัดอุบลราชธานี ได้กำหนดสมมุติฐาน โดยให้ทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามนี้สำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

1. สมมุติฐานที่ 1 กองทุนในจังหวัดอุบลราชธานีมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง
2. สมมุติฐานที่ 2 ระยะเวลาดำเนินงานกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งกองทุน
3. สมมุติฐานที่ 3 การพึ่งตนเองของกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งกองทุน

4. สมมติฐานที่ 4 การเรียนรู้ร่วมกันของกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งกองทุน
5. สมมติฐานที่ 5 การสื่อสารของกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งกองทุน
6. สมมติฐานที่ 6 การมีพหุภาคีของกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งกองทุน
7. สมมติฐานที่ 7 ความขัดแย้งของกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งกองทุน
8. สมมติฐานที่ 8 การเปลี่ยนแปลงของกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งกองทุน
9. สมมติฐานที่ 9 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งกองทุน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ กองทุนจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2547 จำนวน 6,089 กองทุน นำมาศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 375 กองทุน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามลำดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน มีเนื้อหาครอบคลุม ตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร และตัวแปรตาม 7 ตัวแปร (ความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว (Univariate) ใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 2 ตัวแปร หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแบบสองทาง (2-tailed) ณ $P < .05$ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุน ใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีกำหนดตัวแปรเข้าในสมการทั้งหมด

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มตัวอย่างกองทุนจังหวัดอุบลราชธานีในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 375 กองทุน พบว่าส่วนมากเป็นกองทุนที่มีอายุดำเนินการในระหว่าง 1 – 3 ปี จำนวนสมาชิกแรกก่อตั้งเฉลี่ยกลุ่มละ 70 คน จากการศึกษาพบว่ากองทุนมีการพึ่งตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันของกองทุน การสื่อสารของกองทุน การมีพหุภาคีหลายภาคส่วนสนับสนุนงานของกองทุน ความขัดแย้งของกองทุน การเปลี่ยนแปลงของกองทุน การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุน อื่นการบริหารจัดการกองทุน ความพึงพอใจและความคาดหวังในกองทุนอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกองทุนและความสามารถในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนอยู่ในระดับปานกลาง ปี 2547 กองทุนมีเงินทุนดำเนินการเฉลี่ยกลุ่มละ 80,000 บาท เงินกองทุนที่เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยในปี 2547 กองทุนละ 150,273 บาท ปัญหาอุปสรรคของกองทุนการเพิ่มขึ้นของสมาชิกต่ำ บางกองทุนไม่มีการจ่ายเงินปันผลและดอกเบี้ยหุ้น ไม่มีการขยายกิจการของกองทุนและมีการส่งเงินคืนไม่ครบตามสัญญาโดยรวมทั้งไม่ชำระเงินคืน ความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานีวัดจาก การเพิ่มขึ้นของสมาชิกกองทุน จำนวนเงินกองทุนที่เพิ่มขึ้นการชำระเงินคืนของสมาชิกกองทุน การบริหารจัดการกองทุน การมีส่วนร่วมการดำเนินกิจกรรมของกองทุน ความสามารถในการบริหารจัดการของคณะกรรมการและความพึงพอใจ / ความคาดหวังในกองทุน ในภาพรวมความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กองทุนมีระดับความเข้มแข็งโดยจัดลำดับความเข้มแข็งของกองทุน ดังนี้

อันดับ 1 ความพึงพอใจและความคาดหวังของกองทุน มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก

อันดับ 2 การบริหารจัดการกองทุน มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก

อันดับ 3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกองทุน มีความเข้มแข็งในระดับมาก

อันดับ 4 ความสามารถในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน มีความเข้มแข็งในระดับ ปานกลาง

- อันดับ 5 การเพิ่มขึ้นของเงินกองทุน มีความเข้มแข็งในระดับน้อยที่สุด
 อันดับ 6 การเพิ่มขึ้นของสมาชิกกองทุน มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 อันดับ 7 การชำระเงินของคืนสมาชิกกองทุน มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับน้อยที่สุดในภาพรวมความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้เพียง 2 ตัวแปร คือ การเปลี่ยนแปลงของกองทุนและการพึ่งตนเองของกองทุน

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 6 ตัวแปร คือ ระยะเวลาดำเนินงานกองทุน การเรียนรู้ร่วมกันของกองทุน การสื่อสารของกองทุน การมีพหุภาคีของกองทุน ความขัดแย้งของกองทุน การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่นไม่มีอิทธิพลมากพอต่อความเข้มแข็งของกองทุน ตามนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

และในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปรที่ตั้งสมมุติฐานไว้มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามรายชื่อที่เป็นองค์ประกอบของความเข้มแข็งกองทุนที่ควรแก่การศึกษาต่อไปเรียงลำดับคือ การพึ่งตนเองของกองทุน และการเปลี่ยนแปลงของกองทุนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของสมาชิกกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.1 การเปลี่ยนแปลงของกองทุนและระยะเวลาการดำเนินงานของกองทุนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของเงินกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.2 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่นและการเปลี่ยนแปลงของกองทุนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระเงินคืนของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.4 การพึ่งตนเองของกองทุน ระยะเวลาดำเนินงานของกองทุนและการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.5 การพึ่งตนเองของกองทุน การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่นและระยะเวลาดำเนินงานกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.6. การพึ่งตนเองของกองทุน การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่น การเปลี่ยนแปลงของกองทุนและความขัดแย้งของกองทุน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.7 การพึ่งตนเองของกองทุน การเปลี่ยนแปลงของกองทุนและการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับกองทุนอื่น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจและความคาดหวังในกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ระดับความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี ในการศึกษาครั้งนี้วัดจากการเพิ่มขึ้นของสมาชิก จำนวนเงินกองทุนที่เพิ่มขึ้น การส่งเงินชำระคืนของสมาชิก การบริหารจัดการกองทุน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกองทุน ความสามารถในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนและความพึงพอใจ/คาดหวังในกองทุน พบว่าในปี 2547 อยู่ในระดับปานกลางและมีปัญหา จึงเป็นจุดที่ต้องเฝ้าระวังในการดำเนินงานต่อไป จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจและความคาดหวังในกองทุน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .467 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .218 นั้น แสดงว่าความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม คือ คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุนและผู้นำชุมชน อยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามรวม 15 ตัวแปร ความพึงพอใจและความคาดหวังในกองทุน มีความสัมพันธ์ถึง 11 ตัวแปร ดังนั้นผู้ทางการยกระดับความเข้มแข็งของกองทุนให้สูงขึ้น จึงมีโอกาสมาก เพราะทุกภาคส่วนมีความพึงพอใจต่อกองทุน ประกอบกับเมื่อศึกษาความเข้มแข็งของกองทุน รวม 7 ตัวแปร เป็นรายชื่อ พบว่า การบริหารจัดการกองทุน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก ส่วนความสามารถในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับความเข้มแข็งของกองทุน คือ การยกระดับขีดความสามารถในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เพราะคณะกรรมการกองทุนจะเป็นฟันเฟืองตัวสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมของตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร ให้ส่งผลกระทบต่อระดับความเข้มแข็งของกองทุนในที่สุด

ประเด็นที่ควรศึกษาต่อไป คือ การเพิ่มขึ้นของสมาชิกกองทุน การเพิ่มขึ้นของเงินกองทุน และการชำระเงินคืนของสมาชิกและมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ประเด็นศึกษา คือ

6.1.1 การเพิ่มขึ้นของสมาชิกกองทุน ควรทำการศึกษาต่อไปว่า ปัจจุบันสมาชิกกองทุนเป็นจำนวน ร้อยละ 100 ของจำนวนประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชนหรือไม่ ถ้าทุกคนในหมู่บ้าน ชุมชนเป็นสมาชิกกองทุนแล้ว การเพิ่มขึ้นของสมาชิกกองทุนจะมีค่าคงที่

6.1.2 การเพิ่มขึ้นของเงินกองทุน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกองทุนในการตั้งเป้าหมาย จำนวนเงินกองทุนใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กองทุนตั้งไว้ การเพิ่มขึ้นของเงินกองทุนซึ่งมาจากเงินออมของสมาชิก หรือผลกำไรจากการบริหารกองทุน ก็จะมีสัดส่วนที่ลดลง

6.1.3 ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังของกองทุน คือ การชำระเงินคืนของสมาชิกต่ำที่สุด ซึ่งจะส่งผลให้กองทุนล่มสลายในที่สุด เพราะไม่มีเม็ดเงินมาทำให้เกิดสภาพคล่องของกิจกรรมการจัดประชุมประชาคมสมาชิกกองทุน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการเป็นลูกหนี้ที่ดีที่ต้องร่วมรับผิดชอบต่อกองทุน และการศึกษาควเณรถึงถึงคุณสมบัติของสมาชิกกู้ยืมเงินจากกองทุนไปประกอบอาชีพ ในด้านอายุการเป็นสมาชิกกองทุน ลักษณะประกอบอาชีพ ระดับการศึกษา และระดับการออมเงินในกองทุน จึงควรเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ที่กองทุนจังหวัดอุบลราชธานีควรดำเนินการ

6.1 ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี ผลของการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนเรียงลำดับการมีอิทธิพล คือ

6.2.1 การเปลี่ยนแปลงของกองทุน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารกองทุน การเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นหรือลดลงในหมู่บ้านส่งผลกระทบต่อเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสมาชิกกองทุนตามไปด้วย การเปลี่ยนแปลงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งหมายถึงผู้ปกครองหมู่บ้านที่กองทุนอยู่ในความดูแลและการมีโครงการใหม่หรือนโยบายใหม่ๆเกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบต่อกองทุน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ยึดผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญในการสร้างกระบวนการสร้างความรู้ อันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การกระทำใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาวดี คีอินทร์ (2546 : 17 - 25) สุรวุฒิ ปัดไรสง และคณะ (2543 : 52 - 57) คือ กระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม ให้สมาชิกได้มีส่วนในการคิดวางแผนปฏิบัติ มีการตรวจสอบและสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับปัจจุบันที่เป็นอยู่ และองค์ความรู้ในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กร เงื่อนไข

สำคัญที่ทำให้ชุมชนและองค์กรเข้มแข็ง คือ การเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ จะนำไปสู่ความเข้มแข็งที่เหมาะสม

6.2.2 การพึ่งตนเองของกองทุน การพึ่งตนเอง เป็นความสามารถในการระดมทุนจากสมาชิกกองทุน การเพิ่มขึ้นของสมาชิกกองทุน การขยายการลงทุน คณะกรรมการและสมาชิกสามารถที่จะบริหารงานกองทุนด้วยตนเอง การมีเครือข่ายของกองทุนให้ความสนับสนุนช่วยเหลือกัน มีการออมเงินกองทุนเพิ่มขึ้นและมีจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้นในรอบปี สอดคล้องกับทฤษฎีการพึ่งตนเองของ สัจญา สัจญาวิวัฒน์ (2534 : 29) ที่กล่าวว่า การพึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถในการดำรงกองทุนอยู่ได้อย่างมีอิสระ สมบูรณ์

การพึ่งตนเองของกองทุน หมายถึง กองทุนมีการจัดการระบบสนองตอบความต้องการของสมาชิกได้ด้วยวิธีการช่วยเหลือตนเองมีอิสระในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีปริญญา ชูประจักษ์ (2544 : 33 – 35) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจความเข้มแข็งของชุมชนชนบทไทย คือ การพึ่งตนเองโดยที่สมาชิกชุมชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ จัดตั้งองค์กรชุมชน ผลักดันให้มีขีดความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีกิจกรรมต่อเนื่องตลอดเวลาและมีอิสระในการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

6.3 ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี

จากตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่ไม่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ใกล้เคียงระดับ .05 จำนวน 2 ตัวแปร คือ (1) ระยะเวลาดำเนินงานกองทุนมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .067 (2) การเรียนรู้ร่วมกันของกองทุนมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .090 ทั้ง 2 ตัวแปร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนที่ระดับสูงพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจาก กองทุนที่มีอายุการดำเนินงานหลายปีขึ้นไปจะผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การสื่อสารระหว่างกองทุนกับสมาชิกกับสมาชิก มีกระบวนการพึ่งตนเองจนเป็นที่พอใจ ตลอดจนผ่านกระบวนการขัดแย้งของกองทุนและเมื่อดำเนินงานกองทุนหลายปีจะมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่น รวมทั้งมีหลายภาคส่วนเข้าไปร่วมให้การสนับสนุน การดำเนินงานกองทุน จึงนับว่าทั้ง 2 ตัวแปร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนด้วยกันทั้งคู่ แต่มีผลที่ไม่มากพอในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

ผลของการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะในการพัฒนากองทุน

7.1.1 จากผลของการวิจัย พบว่า จุดแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี คือ จำนวนกองทุนที่มีความเข้มแข็งในระดับมากเป็นส่วนมาก มีตัวอย่างกองทุนที่ดำเนินงานเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ตั้งแต่ปี 2524จนถึงปัจจุบัน คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ 5 ตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอคอนมดแดง และกองทุนมีการพึ่งตนเอง มีการบริหารจัดการกองทุน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีความพึงพอใจ มีการสื่อสาร มีหลายหน่วยงานสนับสนุนดำเนินงานอยู่ในระดับมาก มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่นอยู่ในระดับมากที่สุด จึงเป็นจุดแข็งที่สามารถพัฒนาเครือข่ายกองทุนประเภทเดียวกันให้ป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ สนับสนุนช่วยเหลือกันและกัน ได้เป็นอย่างดี เพื่อช่วยยกระดับกองทุนที่อ่อนแอ ให้เข้มแข็งด้วยประสบการณ์ที่แลกเปลี่ยน และจากการศึกษาพบว่า กองทุนหลาย ๆ ประเภท มีสมาชิกเป็นคนเดียวกัน จึงเป็น โอกาสที่กองทุนหลายประเภทจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการกองทุนร่วมกัน และก่อให้เกิดการรวมตัวของสมาชิกมากกว่าหนึ่งกองทุน

7.1.2 ผลจากการวิจัยพบว่า กองทุนจังหวัดอุบลราชธานีมีความขัดแย้งของกองทุนมากที่สุด (206 กองทุน) และมีการเปลี่ยนแปลงของกองทุนมากที่สุด (147 กองทุน) กองทุนมีจุดอ่อนบางกองทุน สมาชิกไม่ส่งคืนเงินยืม การเพิ่มขึ้นของเงินออมหรือเงินกองทุนต่ำไม่มีการปันผลและดอกเบี้ยหุ้นคืนแก่สมาชิก ไม่มีการขยายกิจกรรมของกองทุน คณะกรรมการเครือข่ายให้การสนับสนุนกิจกรรมของกองทุนต่ำ และในรอบปีไม่มีการจัดกิจกรรมร่วมกันของเครือข่ายกองทุน จึงเป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุน แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรค คือ การจัดเวทีประชาคมระหว่างกรรมการ สมาชิกกองทุนและผู้นำชุมชนค้นหาแนวร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อนำสู่การให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของกองทุน

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

7.2.1 จากจุดแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี คือ มีการสร้างเครือข่ายกองทุนในทุกระดับ จึงควรพัฒนาคณะกรรมการเครือข่ายทุกระดับ ให้มีการสร้างทักษะในด้านการพึ่งพาตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การสื่อสาร การมีพหุภาคีของกองทุน การเปลี่ยนแปลงของ

กองทุน และการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่น เพื่อเฝ้าระวัง ติดตามประเมินผลให้ความช่วยเหลือกองทุนได้ทันต่อเหตุการณ์

7.2.2 ในภาควิชาการ ควรให้มีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนในด้านต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของกองทุน การพึ่งตนเองของกองทุน การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกองทุนอื่น การบริหารจัดการกองทุน การเรียนรู้ร่วมกัน การสื่อสารของกองทุน กำหนดไว้เป็นสาระสำคัญในการฝึกอบรมคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนจังหวัดอุบลราชธานีทุกระดับ

7.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับหน่วยงาน

7.3.1 สนับสนุนให้จัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายกองทุนให้เข้มแข็งเป็นประเด็น ยุทธศาสตร์ในการพัฒนากองทุนจังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

7.3.2 สนับสนุนให้จัดฝึกอบรมและจัดกิจกรรมพัฒนากองทุนแบบมีส่วนร่วม สนับสนุนหมู่บ้านที่มีปัญหาในการดำเนินงานกองทุน เช่น พัฒนากองทุนที่มีปัญหาหนักที่สุด เพื่อให้ปัญหาคลายลง หรือพัฒนากองทุนที่มีปัญหาน้อย ให้ปัญหาหมดไป และต่อยอดกองทุนที่เข้มแข็งให้ไปสู่การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชนเดิมรูปแบบ

7.3.3 สนับสนุนให้มีการประเมินระดับมาตรฐานกองทุน เพื่อให้กองทุนได้รู้จักรักษามาตรฐาน (ระดับความเข้มแข็ง) ของตนเอง

7.3.4 แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งมีปัญหายุ่ง 6 ประเด็น คือ

- 1) ปัญหาบางกองทุนไม่ส่งคืนเงินยืมของสมาชิก
- 2) ปัญหาบางกองทุนการเพิ่มขึ้นของเงินกองทุนต่ำ
- 3) ปัญหาบางกองทุนไม่มีการจ่ายเงินปันผลและดอกเบี้ยหุ้นคืนแก่สมาชิก
- 4) ปัญหาบางกองทุนไม่มีการขยายกิจการของกองทุน
- 5) ปัญหาบางกองทุนมีความขัดแย้งสูง
- 6) ปัญหาคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนระดับตำบล / อำเภอ / จังหวัด จัด

กิจกรรมให้การสนับสนุนกองทุนต่ำและในรอบ 1 ปี การจัดกิจกรรมร่วมกันของกองทุนมีน้อย ผลของการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สนับสนุนให้แต่ละกองทุนที่มีปัญหา ตระหนักในปัญหาร่วมกัน ทั้งชุมชน

1. จัดเก็บข้อมูลจำนวนกองทุนที่มีปัญหา รวบรวมเป็นข้อมูลระดับตำบล
2. จัดประชุมเสวนา ระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนระดับตำบลกับเจ้าหน้าที่พัฒนาการพัฒนาลายหน่วยงาน เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไข และพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
3. จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านที่กองทุนมีปัญหา เพื่อค้นหาการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
4. จัดประชุมเสวนาเฉพาะสมาชิกกองทุนที่มีปัญหา เพื่อค้นหาปัญหาเฉพาะของแต่ละคน
5. จัดเพิ่มพูนทักษะคณะกรรมการแต่ละกองทุน นำศึกษาดูงานกองทุนที่ประสบความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาระหว่างเครือข่ายกองทุน โดยดำเนินการดังนี้

1. จัดประชุมเสวนา กองทุนทุกกองทุนที่มีปัญหาเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
2. จัดประชุมประชาคมสมาชิกและคณะกรรมการบริหารของกองทุนเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหา
3. กำหนดภารกิจในการแก้ไขปัญหา ตามประเด็นปัญหาของแต่ละกองทุน

ขั้นตอนที่ 3 การติดตามและประเมินผล

1. จัดให้คณะกรรมการเครือข่ายระดับตำบล ประเมินผลการแก้ไขปัญหของแต่ละกองทุนเป็นรายกองทุน
2. ประกาศเกียรติคุณกองทุนที่แก้ไขปัญหาได้สำเร็จ
3. จัดมอบประกาศเกียรติคุณและรางวัล เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ
4. มอบรางวัลนำศึกษาดูงานเป็นระยะ
5. สนับสนุนให้ทุกส่วนราชการและภาคเอกชนเข้าไปสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนที่มีปัญหาทุกกองทุน

7.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานีมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีข้อเสนอแนะทำการวิจัยครั้งต่อไปควรมีประเด็นการศึกษาต่อไปนี้

7.4.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยกระดับการพัฒนาของกองทุนเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของกองทุนอ่อนแอให้เข้มแข็งขึ้น

7.4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อศึกษาแนวทางการใช้เงินกองทุนไปสร้างอาชีพรายได้และให้สวัสดิการแก่ชุมชน

7.4.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่น่าจะมีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University